

Реферат
роботи «Інтеграція України у глобальний соціально-економічний простір», поданої для участі у конкурсі зі здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки

(Роботу подано ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Авторський колектив: Білорус О. Г. – академік НАН України, д. е. н., професор, гол. н. с. відділу економічної теорії ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; Власов В. І. – д. е. н., професор, с. н. с. відділу економічної теорії ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; Грищенко А. А. – член-кор. НАН України, д. е. н., професор, заступник директора ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»; Єфименко Т. І. – академік НАН України, д. е. н., професор, президент ДННУ «Академія фінансового управління»; Зверяков М. І. – член-кор. НАН України, д. е. н., професор, ректор Одеського національного економічного університету; Лібанова Е. М. – академік НАН України, д. е. н., професор, директор Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України; Лук'яненко Д.Г. – д. е. н., професор, ректор ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»; Поручник А. М. – д. е. н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»).

У роботі розкрито чинники та суперечливий характер процесу інтеграції України у глобальний соціально-економічний простір, у результаті якого країна потрапила в *інверсійну пастку*, що виявилося у поєднанні економічного зростання з поглибленням структурних диспропорцій і створенням умов для циклічно-кризової соціально-економічної динаміки. У пошуку відповіді на цей історичний виклик виявлено напрями та шляхи виходу з інверсійної пастки і переходу до стійкого розвитку на основі реалізації принципів *інтровертності* (спрямованості соціально-економічної політики на вирішення внутрішніх проблем країни як особливого соціоекономічного утворення з урахуванням її історично пройденого шляху, географічних, геополітичних, природних, господарських, історичних, ментальних, поведінкових та інших особливостей з метою підвищення добробуту громадян та досягнення соціальної справедливості), *інклузивності* (забезпечення раціональної включеності України у глобальний соціально-економічний простір для вирішення внутрішніх проблем), *інноваційності* (розв'язання всіх завдань на основі застосування сучасних інноваційних досягнень).

Виявлено *структурну динаміку* глобального соціально-економічного простору, яка представлена проходженням етапів становлення, формування і розвитку. На першому етапі соціально-економічний простір являє собою фізичний простір господарської діяльності, яка характеризується синкретизмом соціальної та економічної складових. На другому етапі формується локалізований соціально-економічний простір як співіснування

об'єктно-предметних форм буття економічної діяльності людини, де відбуваються відокремлення та взаємодія соціальної і економічної складових. Цьому етапу відповідає формування національних держав з ринковою економікою. На третьому етапі утворюється глобалізований соціально-економічний простір-час, у якому економічний простір стає локалізованим суспільно-необхідним часом, а просторово-часова динаміка набуває квантово-мережевого характеру. Цьому етапу відповідає сучасний стан, коли мільярдні грошові статки завдяки інформаційно-мережевим технологіям можуть миттєво переміщуватися з країни в країну, не перебуваючи у проміжних точках і змінюючи таким чином конфігурацію світового соціально-економічного простору.

З'ясовано логіку взаємопов'язаного розвитку процесів *глобалізації* і *локалізації*, починаючи із сумісно-розділеної праці як соціально-економічної клітини суспільного прогресу, через розвиток співвідношення, з одного боку, поділу та відособлення праці, з іншого – її кооперації й усуспільнення, приватного і суспільного інтересу, ринкової економіка та держави, суб'єктів господарювання національної економіки і ТНК, розвинутих держав – глобалізаторів та національних держав – опортуністів глобалізації до основної суперечності сучасної епохи: між глобалізацією, яка реалізується через інформаційно-технологічні й фінансові механізми, і просторово-територіальною локалізацією матеріальних і трудових ресурсів.

Обґрунтовано існування законів *архітектоніки*, які діють в усіх цілісних системах і можуть бути використані в дослідженні структурування глобального соціально-економічного простору. До таких законів віднесено закони статики (рівноваги, усереднення та ієрархічного структурування) і динаміки (диференціації та інтеграції, структурування функцій і закон сходження). Закон комплементарності поєднує дію законів статики і динаміки в цілісний процес розвитку системи. На основі врахування дії цих законів запропоновано заходи щодо удосконалення соціально-економічної політики.

Виявлено закономірності інтеграції національних (особливо транзитивних) економік у глобальні і європейські соціально-економічні системи, врахування яких безпосередньо впливає на зміст і результативність реалізації довгострокової Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу. Розкрито дію законів трансформації структури глобального капіталу з випереджально-прискореним зростанням частки фінансового капіталу в загальній структурі світового капіталу та гіперфінансіалізації глобального відтворення. У результаті досліджень метаморфози глобального капіталу запропоновано критеріальний підхід до визначення кризової стадії еволюції глобального капіталу. Це має важливе значення для формування глобальних стратегій співрозвитку й національних економічних стратегій.

Відповідно до *імперативу об'єктивного закону співрозвитку і глобальної конкуренції* доведено, що транзитивні країни повинні за прикладом успішного Китаю розраховувати на мобілізаційні стратегії, на власні продуктивні сили, на стратегії технологічних проривів, на розвиток народного підприємництва у

формі малого та середнього бізнесу, а не на зовнішні кредити, які знецінюються в умовах фінансових глобальних кризових потрясінь і втягують Україну в дедалі зростаючу боргову залежність і деградацію.

Розкрито сутність і механізми глобальної фінансово-економічної експлуатації менш розвинутих і насамперед транзитивних економік з боку глобального фінансового капіталу, коли ці країни першими впадають у фінансові кризи й останніми з них виходять, а фактично перебувають у хронічній фінансовій кризі. З'ясовано закономірність стрімкого зниження порівняльного рівня конкурентоспроможності і безпеки розвитку транзитивних країн і більшості країн, що розвиваються. Обґрунтовано імперативи формування мобілізаційно-проривних національних стратегій в умовах постіндустріального глобального співрозвитку. Доведено можливість відмови транзитивних країн, у тому числі України, від стратегії наздоганяючого розвитку.

Виявлено характерні риси і тенденції глобалізації товарного ринкового національного виробництва, глобальної неоконвергенції та інтеграції національних ринків і ринкових економічних систем у глобальні соціально-економічні системи, синергії глобального співрозвитку та інтеграції і неоконвергенції, глобального впливу на зовнішньоекономічну діяльність країн, глобалізації власності, капіталів, вартості та цін, глобального надспоживання і надвиробництва фінансових капіталів, самовідтворення та випереджального зростання глобального фінансового капіталу, фінансіалізації і гіперфінансіалізації глобальної економіки, глобальної монополізації виробництва.

Розкрито зміст феномену формування глобальної економіки, що являє собою суб'єктно, функціонально та інституційно структуровану багаторівневу систему, основним елементом якої є глобальний ринок як продукт конвергентної еволюції транснаціональних, національних і регіональних ринків товарів та послуг, фінансів, інвестицій, інновацій, праці, самовідтворювальним механізмом забезпечення глобальної факторної мобільності та урівноваженості глобальних попиту (відображає бажання, потреби та можливості сукупного споживача купувати необхідні товари та послуги за інтернаціоналізованою ціною без обмежень за обсягами, номенклатурою і територіями) та пропозиції (здатність суб'єктів глобальної економічної системи забезпечувати ринок товарами та послугами в адекватних глобальному попиту обсягах, номенклатурі й цінах). У цьому контексті виявлено сутність категорій «глобальний товар», «глобальна корпорація» та «глобальний менеджмент». Показано, що на сьогодні йдеться не про досконалість глобальної економічної системи, а про: глобальну доступність ресурсів та інновацій; глобальний характер факторної мобільності; глобальну ринкову уніфікацію; регуляторну гармонізацію на оновленій інституціональній основі; глобальну корпоратизацію і становлення глобального менеджменту; синхронізацію темпів та рівнів економічного розвитку; демократизацію і соціалізацію економічних взаємовідносин.

З'ясовано глобальні ринкові асиметрії (фінансово-інвестиційні, виробничі, торговельні, інфраструктурні), які розглядаються в контексті асиметрій технологічних та інформаційних, що в неоднорідному соціокультурному середовищі зумовлюють геополітичні й міжцивілізаційні асиметрії. Аналіз функціонально-галузевої специфіки асиметрії економічної глобалізації показав очевидну випереджальну активність міжнародного руху капіталів, а не товарів і нефінансових послуг. Доведено, що різношвидкісний рух факторів виробництва з безпредентною динамікою міжнародного капіталообміну деформує глобальні відтворювальні процеси, дискредитуючи традиційні теоретичні уявлення стосовно макроекономічних пропорцій, стабільності, ефективності, конкуренції.

Виявлено та систематизовано *характерні риси глобальної соціально-економічної динаміки*, формування суперечностей, конфліктів і криз локального і загальноцивілізаційного масштабу. У ринково уніфікованій світогосподарській системі найбільш відчутними для суспільства є економічні кризи: з одного боку, промислові та фінансові (валютні, банківські, боргові), а з другого – циклічні, структурні, системні. На підставі аналізу фінансових криз (1994, 1997, 1998, 2001, 2006–2008 рр.), котрі мали переважно національні витоки, міжнародні наслідки і потенційно глобальний характер, розкрито механізми поширення кризової інфекції, що спричиняється: надмірними коливаннями кон'юнктури фінансових ринків, не пов'язаними зі змінами реальних макроекономічних показників, фінансовою панікою через різкі зміни в ринкових очікуваннях, змінами в міжнародній фінансовій системі або в правилах гри на міжнародних фінансових ринках; неефективною діяльністю МВФ як кредитора останньої інстанції, спекулятивними атаками на національні валюти; діяльністю «глобальних гравців», насамперед транснаціональних банків та інституційних інвесторів. Розроблено модель розвитку фінансової кризи та антикризового регулювання.

У контексті *глобальної трансформації ринків* проведено факторний аналіз ефективності моделі досягнення Україною високих конкурентних позицій на міжнародних ринках, оцінено глобалізаційні виміри інноваційної, регіональної та соціальної конкурентоспроможності, а також показано сучасний науково-технічний потенціал та інноваційну спроможність вітчизняної економіки у контексті досягнення нашою країною високого конкурентного статусу. Визначено шляхи та механізми забезпечення енергетичної незалежності України в сучасному геополітичному і геоекономічному ландшафтах.

Показано *вплив глобалізаційних процесів на становлення промислового капіталу в українській економіці*. Розкрито світові тенденції розвитку глобальної економіки в епоху переходу до нових технологічних укладів, які детермінують необхідність активної модернізації національної економіки за активної участі держави. Обґрунтовано внутрішній взаємозв'язок між модернізацією і відтворювальним циклом. Показано, що формування

промислового циклу в українській економіці не завершено, що не дає змоги задіяти ринкові сили для становлення нової макроструктури.

Встановлено, що фундаментальні зміни, які відбуваються у світовій економіці, створюють високі ризики та загрози для української економіки, яка інтегрувалася в глобальне господарство через неоліберальну модель, котра призвела до процесу деіндустріалізації країни. Обґрунтовано підходи щодо необхідності зміни наявної моделі на модель, в основі якої повинні бути поєднані ринково-конкурентні сили та державні інститути регулювання й розвитку ринкових відносин. Залежно від форм поєднання цих двох зasad у змішаній моделі капіталізму можливими є різні комбінації сполучення ринку й держави, форм власності, конкуренції та регулювання.

Показано *напрями модернізації монетарної політики* в умовах інтеграції України в глобальний соціально-економічний простір. Набули подальшого розвитку науково-методичні підходи до визначення глобальних імперативів підтримання позитивного рівня реальних ставок та підсилення ефективності монетарної політики. Запропоновано комплексний теоретичний підхід до формування скоординованої макропруденційної, монетарної, фіскальної та секторальної державних політик, спрямованих на усунення макроекономічних дисбалансів і забезпечення стійкого зростання української економіки. На відміну від теперішніх підходів, розроблений підхід передбачає: кредитування за державними програмами; підвищення ефективності використання позикових коштів; проведення стимулюючої фіскальної політики, яка має на меті оптимізацію структури витрат бюджету за рахунок випереджального зростання продуктивних витрат; вироблення стимулюючих умов для інвестицій у великі високотехнологічні системоутворюючі кластери.

Визначено основні компоненти національних економічних інтересів України в ендогенній та екзогенній сферах, а саме: перетворення аграрного ресурсу у важливу економічну перевагу України на глобальних ринках та забезпечення регіональної експансії в цій сфері, оптимізація паливно-енергетичного балансу, розвиток ринку венчурного капіталу, перетворення ринку нерухомості в авангардний сегмент національного ринку, захист людського ресурсу держави від соціальної маргіналізації, а також опанування державою європейськими соціально-економічними стандартами, підпорядкування процесу транснаціоналізації національної економіки досягненню Україною високого конкурентного статусу у світі та збереження національної ідентичності українців за кордоном. Умовою реалізації цих інтересів є модернізація національної економіки і забезпечення її конкурентного розвитку через посилення взаємодії наукового, техніко-технологічного та виробничого потенціалів, активізація інноваційної діяльності корпоративного сектору, селективність державної підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, створення відомчих і регіональних інноваційних фондів, науково-дослідних центрів зі змішаним (державно-приватним) фінансуванням, формування галузевих національних

інноваційних систем, ядром яких є визначені технологічні напрями чи сегменти ринку або галузі промисловості, податкові стимули для розвитку інноваційної діяльності підприємств, лібералізація злиттів і поглинань венчурних підприємств, кластеризація співробітництва суб'єктів підприємницької діяльності, налагодження розгалуженої системи партнерських зв'язків між науковою і бізнесом та ін. Ключовою ідеєю є системне обґрунтування необхідності досягнення Україною економічної самодостатності в умовах глобальних трансформацій та у відповідь на глобальні виклики. Реалізація цієї стратегічної мети можлива завдяки максимальній мобілізації національного економічного розвитку країни.

Обґрунтовано, що за глобальної економічної невизначеності та нестабільноті підвищується значимість інституційно-координованого макрофінансового, інформаційно-інтегрального та управлінського забезпечення *фінансово-економічної безпеки*, насамперед – фінансового суверенітету країни. Складність, масштабність і суперечливість світових (як інтеграційних, так і дезінтеграційних) процесів потребують гарантування державою надійної захищеності національних економічних інтересів України від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Процеси глобальної фінансіалізації супроводжуються явищами нової реальності, за якої відбуваються негативні зміни: в обсязі й розподілі доходів і багатства; у рівнях зайнятості та інфляції; доступі до міжнародних ринків; постачанні енергоресурсів тощо. Для забезпечення *фінансового суверенітету* країни необхідні інноваційні заходи фіiscalьної та монетарної політики з урахуванням особливостей складових економічної безпеки (енергетичної, промислової, фінансової, інвестиційної, продовольчої, інфраструктурної). Умовою сталого зростання національної економіки є стійкість фінансової системи країни з чітким дотриманням принципів комплементарності та координованості при використанні антикризових фінансово-економічних інструментів, спрямованих на протидію ризикам фінансової дестабілізації й економічної нерівноваги.

Проблему фінансово-економічної безпеки розглянуто як складову загальної теорії економічного розвитку. На цих засадах обґрунтовано доктрину комплексної безпеки фінансової системи, що дало змогу сформувати новий напрям інтеграції теоретико-методологічних і прикладних досліджень макрофінансового управління (в тому числі управління державними фінансами) та координації фіiscalьних і монетарних механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки країни. З'ясовано вплив процесів фінансової глобалізації на фінансову безпеку національної економіки та інформаційне забезпечення антикризового фінансового управління.

Представлено сучасну інтерпретацію людського фактора суспільного виробництва та оцінку людського виміру постіндустріалізму з акцентуванням дослідницького інтересу на питаннях розвитку людського ресурсу націй в умовах формування глобальної економіки ХХІ століття, шляхах і механізмах

його функціонування в національному соціально-економічному просторі та міжнародній сфері.

Дано *оцінку сучасному стану людського ресурсу української нації* та обґрунтовано конкретні механізми поліпшення його якісних кондицій у контексті формування мотивів, стимулів та ціннісних орієнтацій для реалізації інтересів людини і сприяння всебічному розвитку людського капіталу України як інтелектуальної основи розвитку суспільства. В системі чинників, які обумовили погіршення якісних параметрів людського ресурсу в Україні можна назвати такі: зростання асиметрії в доходах різних верств населення, економічний спад і зростання безробіття, значне скорочення інвестування в розвиток людського ресурсу, масовий виїзд робочої сили за кордон, деформація системи освіти і охорони здоров'я, декваліфікація певної частини кadrів.

Обґрунтовано необхідні заходи для *радикального виправлення критичної ситуації у соціальній сфері*: 1) подолання бідності та підвищення загального добробуту населення через жорстке державне регулювання рівнів доходів різних соціальних категорій населення з урахуванням реальної вартості робочої сили (особливо висококваліфікованого його сегмента), виведення з тіні процесу оплати праці, законодавче встановлення мінімального рівня погодинної ставки оплати праці та запровадження чіткої тарифної системи з урахуванням якісних характеристик робочої сили та ін.; 2) надання системі освіти і науки пріоритетного статусу в державі з огляду на її вирішальну роль у становленні постіндустріального суспільства. Це вимагає модернізації матеріально-технічної бази закладів освіти і науки, суттєвого зростання обсягів та диверсифікації джерел їх фінансування, переведення викладацького корпусу в розряд високооплачуваних категорій державних службовців, підвищення якості освіти через удосконалення її змісту та навчальних технологій тощо; 3) створення системи безперервної професійної підготовки фахівців у відповідності з міжнародними стандартами; поглиблення співробітництва промисловців та роботодавців із вітчизняними закладами освіти; розвиток сучасної інфраструктури післядипломної освіти, яка б включала галузеві (корпоративні) та територіальні навчальні центри, а також заклади вищої освіти, консультаційні пункти, представницькі органи, які б організовували та стимулювали процес професійного навчання на місцях; встановлення податкового пільгового режиму для підприємців, які стимулюють підвищення кваліфікації своїх працівників; відкриття індивідуальних навчальних рахунків та ін.; 4) докорінна перебудова національної системи охорони здоров'я, основними напрямами якої мають бути: введення на законодавчому рівні системи медичного страхування та переход до моделі сімейної медицини; збереження мінімального рівня забезпечення медичними послугами населення на безоплатній основі; розширення джерел фінансування сфери охорони здоров'я; підготовка менеджмент-кадрів для медичних закладів різної форми власності;

оптимізація термінів і обсягів надання медичної допомоги в стаціонарних умовах.

Показано, що сучасний *міграційний обмін населенням* є однією з головних складових глобалізації, розвитку транснаціональних ринків праці, створення єдиного освітнього, культурного, мовного простору, долучення всіх землян до результатів цивілізаційного прогресу. На відміну від міграцій XVII–XIX ст., спрямованих переважно в один бік (із країн Старого світу до США, Канади, Австралії, Нової Зеландії), сучасні переміщення набули різноспрямованого характеру, часто зворотного, і навіть доволі хаотичного. Що далі, то частіше людина не просто живе і працює поза межами країни свого походження, а упродовж життя неодноразово змінює країну проживання. Дедалі більшу роль відіграють транснаціональні корпорації, розташовані в кількох країнах. Кордони стають прозорішими, а їх перетин спрощується.

Виявлено причини міграції українців. Україна помітно поступається більшості європейських країн за рівнем та якістю життя населення, і саме це спонукає до переїзду значну частину активних і амбітних осіб, які вбачають у міграції надійний спосіб поліпшення свого життя. Мігранти прагнуть не тільки вищих заробітків (хоча цей чинник є найважливішим), а й спокійного, стабільного життя в місцях, де безпечне середовище, доступна якісна медицина, гарні дороги і транспорт, чисті вулиці й подвір'я. У країнах, що є західними сусідами України або розташовані на відносно невеликій відстані, рівні оплати праці помітно перевищують вітчизняні. У більше ніж половині країн ЄС бізнес пропонує заробітну плату, у 2–4 рази вищу за середній по Україні рівень у перерахунку в євро за паритетом купівельної спроможності. Отже, Україна суттєво програє сусідам із ЄС і за номінальним рівнем оплати праці, і за рівнем споживчих можливостей, що продовжує відігравати роль каталізатора міграційних процесів та відпліву найактивнішої частини населення у пошуках гідних заробітків.

Однак вплив економічних чинників на трудову мобільність опосередковується ментальною специфікою, властивою конкретному соціуму та конкретній групі населення. Відповідно, існує специфічний етнічний/національний потенціал мобільності, доволі стабільний та інерційний, а фактична міграційна поведінка окремої особи є результатом оцінки нею умов макросоціального середовища (світ, країна, регіон, етнос, конфесія тощо), власного мікрoserедовища (трудовий колектив, коло друзів, сім'я) і самої себе, вибору особистих стратегій життєдіяльності на основі склонностей, здібностей та рис характеру.

Охарактеризовано суспільне середовище формування настанов на еміграцію, економічні мотиви та зовнішні чинники міграцій українців. Оцінено масштаби міграції з України, розподіл українських мігрантів за країнами, наслідки масштабних міграцій населення, перспективи зовнішньої міграції. Визначено засади формування модерної міграційної політики, показано, що Україна, насамперед завдяки своєму географічному розташуванню, клімату, природним ресурсам, доброзичливому населенню,

достатньо розвинутій інфраструктурі тощо, має всі шанси повторити шлях середземноморських країн, передусім Італії, які упродовж тривалого часу були донорами робочої сили для більш розвинутих країн, але потім перетворилися на реципієнтів, причому стали приймати робочу силу не тільки з бідних країн Азії та Африки, а й із достатньо розвинутих і навіть заможніших країн Європи. Необхідними умовами для цього є наявність конкурентних робочих місць із прийнятними умовами та оплатою праці, політична стабільність у країні й позитивна динаміка рівня та якості життя.

На підставі системного аналізу усіх форм транснаціоналізації національної економіки України за європейським та євразійським векторами реалізації її міжнародної економічної стратегії здійснено комплексну оцінку сучасної інтеграційної готовності нашої країни за політичними, правовими, економічними та соціокультурними критеріями. Обґрунтовано стратегічну пріоритетність євроінтеграційного курсу зовнішньоекономічної стратегії держави через поетапне поглиблення взаємодії України з ЄС, а також нарощування і диверсифікацію двостороннього співробітництва з глобальними центрами економічного зростання – США, Китаєм і Близькосхідним регіоном.

Обґрунтовано принципи реалізації національної економічної політики у глобальному конкурентному середовищі, головними з яких є: розумна достатність у задоволенні індивідуальних і групових суспільних потреб, системність та субординованість у реалізації національних економічних інтересів, всезагальність участі та одночасно персональна відповідальність кожного громадянина за реалізацію національних інтересів, патріотизм і лояльність, професіоналізм, законність та верховенство права, публічність і прозорість, конвергентність.

Наукова значимість і новизна дослідження, а також його актуальність і важливість для практик державного управління полягає а) в розробленні та застосуванні оригінальної методології трактування соціально-економічного простору як такого, що набув квантово-мережевих характеристик, б) у концептуальному науковому осмисленні змісту процесу глобалізації в його єдності з локалізацією, в) у системності теоретичного відтворення предмета дослідження, г) в адекватних щодо сучасної глобалізаційно-локалізаційної динаміки оцінках загроз, ризиків, суперечливих результатів та перспектив інтеграції України у світовий соціально-економічний простір, г) у розробленні комплексу пропозицій, реалізованих заходами в рамках Стратегії подолання бідності, зокрема, в аспекті часткової нейтралізації негативного глобального впливу на структуру і динаміку оплати праці.

Соціально-економічний ефект від упровадження виявився у підвищенні мінімальної заробітної плати, що сприяло значній детінізації оплати праці, відповідному зростанню надходжень до бюджетів усіх рівнів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування і забезпечило принципову можливість збільшення пенсій, зростання доходів найбільш вразливих верств населення. Оновлене законодавство та підзаконні акти в

контексті імплементації Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування сприятимуть стабільним, зрозумілим і прозорим правилам ведення бізнесу, поступовому зменшенню тіньового сектору, який складає майже третину економіки України, (1 % його обсягу, за даними 2018 року, дорівнює приблизно 35,6 млрд грн ВВП на рік, включаючи близько 12 млрд грн загальної суми податкових надходжень та соціальних внесків).

Результати роботи опубліковано більше ніж в 400 роботах, серед яких понад 60 монографій, на які отримано 55 позитивних рецензій, 20 підручників, 300 статей (у тому числі 24 в міжнародних журналах англійською, польською, турецькою, в'єтнамською, російською мовами). Із них 200 включено в дані про цитування праць виконавців роботи. Загальна кількість посилань становить 15 038. h-індекс найбільш цитованої праці згідно з базою даних Google Shcolon дорівнює 1075, h-індекс всієї роботи становить 64. Загальна кількість цитувань у базі Scopus та Web of Science – 12, h-індекс 2. Новизну та конкурентоспроможність наукових результатів захищено 20 авторськими свідоцтвами. За темою роботи захищено 16 докторських і 47 кандидатських дисертацій. Отримано підтверджені про використання розробок у практиці: від міжнародних організацій – 10, від органів державної влади – 61.

Список підписів авторів до реферату на роботу за назвою: "Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір" на здобуття Державної премії в галузі науки і техніки.

Білорус О.Г. - академік НАН України, д.е.н., професор, гол.н.с. відділу економічної теорії Інституту економіки та прогнозування НАН України

Власов В.І. - д.е.н., професор, ст.н.с. відділу економічної теорії Інституту економіки та прогнозування НАН України
Гриценко А.А.- член-кор. НАНУ, д.е.н., професор, заступник директора Інституту економіки та прогнозування НАН України

Єфименко Т.І.- академік НАН України, д.е.н., професор, президент Академії фінансового управління

Звєряков М.І. - член-кор. НАНУ, д.е.н., професор, ректор Одеського національного економічного університету
Лібанова Е.М. - академік НАН України, д.е.н., професор, директор Інституту демографії та соціальних досліджень НАН України

Лук'яненко Д.Г. - д.е.н, професор, ректор Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Поручник А.М. - д.е.н, професор, директор Інституту бізнес-освіти КНЕУ, завідувач кафедри міжнародної економіки